

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ

๑.๑ เกษตรกรและองค์การเกษตรกร

๑) เกษตรกร

(๑) ครุฑเรือนเกษตรกร

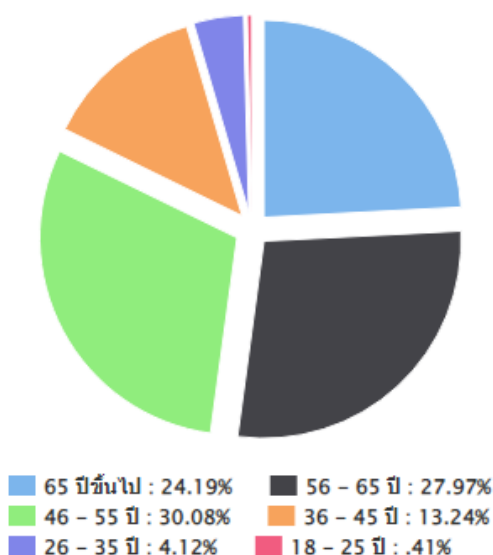
อำเภอเลิงนกทา มีครุฑเรือนเกษตรกร จำนวน ๑๙,๑๐๒ ครุฑเรือน โดยมีหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๔,๖๒๐ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๑๙ รองลงมาอายุระหว่าง ๕๖-๖๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๙๗ และอายุระหว่าง ๔๖-๕๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๐๘ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

ช่วงอายุ (ปี)	ครุฑเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๔,๖๒๐	๒๔.๑๙
๕๖ - ๖๕ ปี	๕,๓๔๓	๒๗.๙๗
๔๖ - ๕๕ ปี	๕,๗๔๕	๓๐.๐๘
๓๖ - ๔๕ ปี	๒,๕๒๙	๑๓.๒๔
๒๖ - ๓๕ ปี	๗๘๗	๔.๑๒
๑๘ - ๒๕ ปี	๗๘	๐.๔๑
รวม	๑๙,๑๐๒	๑๐๐

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา พ.ศ. ๒๕๖๖

หัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ภาพที่ ๑ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา พ.ศ.๒๕๖๖)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

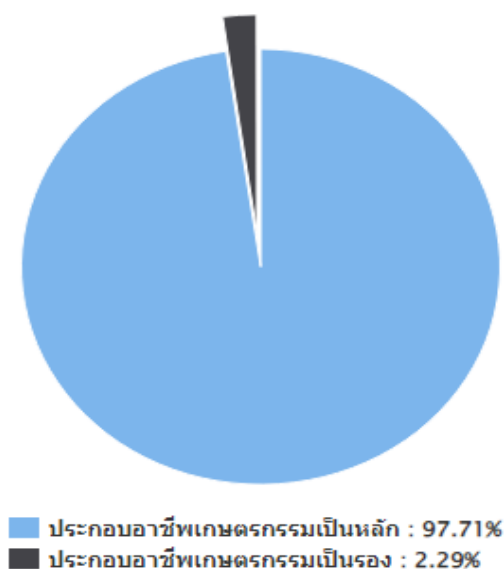
อำเภอเลิงนกทา มีเกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จำนวน ๑๘,๖๖๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๗๑ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๔๓๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒.๒๙ %

ตารางที่ ๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๑๘,๖๖๔	๙๗.๗๑
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๔๓๘	๒.๒๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา พ.ศ.๒๕๖๖

ลักษณะการประกอบอาชีพ

ภาพที่ ๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา พ.ศ.๒๕๖๖)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

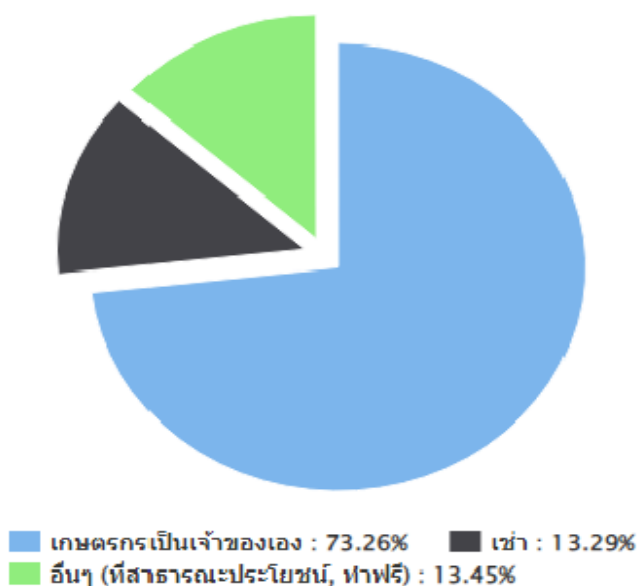
ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอเลิงนกทา ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๑๖,๒๕๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๒๖ รองลงมาคืออื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๒,๙๘๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๕๕ และเช่า จำนวน ๒,๙๕๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๒๙ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	๑๖,๒๕๙	๗๓.๒๖
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๒,๙๘๔	๑๓.๕๕
เช่า	๒,๙๕๐	๑๓.๒๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา พ.ศ.๒๕๖๖

ลักษณะการถือครองที่ดิน

ภาพที่ ๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา พ.ศ.๒๕๖๖)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

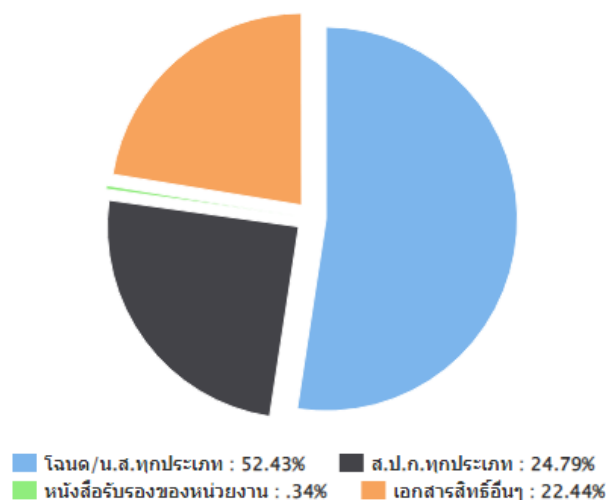
เกษตรกรอำเภอเลิงนกทา มีการถือครองที่ดินแบบไม่มีเอกสารสิทธิ จำนวน ๔,๐๖๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๔๔ รองลงมาคือเอกสารสิทธิประเภท สป.ก. จำนวน ๔,๔๘๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๗๙ และเอกสารสิทธิประเภทโฉนด จำนวน ๙,๔๘๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๔๓ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

ประเภทเอกสารสิทธิ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส. ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ	
๙,๔๘๖	๔,๔๘๖	๖๒	๔,๐๖๐	๑๖,๒๕๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา พ.ศ.๒๕๖๖

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (คร่าวเรียน)

ภาพที่ ๕ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา พ.ศ.๒๕๖๖)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

อำเภอเลิงนกทามีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๑๓ กลุ่ม มีสมาชิก ๑๔๗ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๖๖ กลุ่ม สมาชิก ๖๗๐ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๑ กลุ่ม สมาชิก ๓๒ ราย วิสาหกิจชุมชน ๒๓๕ แห่ง สมาชิก ๓,๕๗๓ ราย

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

ตารางแสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร อำเภอ เลิงนกทา จังหวัด ยโสธร													
ลำดับ	ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
		กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
๑	ตำบลสามัคคี	๒	๒๒	๗	๗๐	-	-	๑๙	๒๖๕	๐	๐	๐	๐
๒	ตำบลห้วยแซง	๒	๒๐	๕	๕๐	-	-	๒๒	๓๓๑	๐	๐	๐	๐
๓	ตำบลสามแยก	๑	๑๐	๕	๕๐	-	-	๑๘	๒๔๗	๐	๐		๐
๔	ตำบลโคกสำราญ	๑	๑๑	๖	๖๖	๑	๑๑	๓๘	๔๒๑	๐	๐	๐	๐
๕	ตำบลกุดแห่	-	-	๗	๗๑	-	-	๙	๑๑๕	๐	๐	๐	๐
๖	ตำบลกู่เชียงหมี่	๒	๓๐	๙	๙๐	-	-	๒๓	๒๕๒	๐	๐	๐	๐
๗	ตำบลสวาท	๓	๓๔	๑๑	๑๑๐	๑	๑๑	๒๔	๕๓๕	๐	๐	๐	๐
๘	ตำบลศรีแก้ว	๑	๑๐	๑	๑๐	๑	๑๐	๑๐	๑๕๓	๐	๐	๐	๐
๙	ตำบลสร้างมิ่ง	-	-	๖	๖๒	-	-	๓๗	๔๘๐	๐	๐	๐	๐
๑๐	ตำบลบึงคำ	๑	๑๐	๙	๙๑	-	-	๓๕	๖๗๔	๐	๐	๐	๐
	รวม	๑๓	๑๔๗	๖๖	๖๗๐	๑	๓๒	๒๓๕	๓,๕๗๓	๐	๐	๐	๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา พ.ศ.๒๕๖๖

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

อำเภอเลิงนกทา มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๑ ศูนย์ และศพก. เครือข่าย ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๑๐ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๑๐ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑๐ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ๑๐ ศูนย์

ตารางที่ ๖ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศคปช.	ศบกต.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏีรูป	
สวาท	-	๑	๑	๑	๑	๑	-	-	๑
สร้างมิ่ง	-	๑	๑	๑	๑	๑	-	-	๑
สามแยก	-	๑	๑	๑	๑	๑	-	-	๑
ศรีแก้ว	-	๑	๑	๑	๑	๑	-	-	๑
กุดเชียงหมี	-	๒	๑	๑	๑	๑	-	-	๑
กุดแห่	-	๑	๑	๑	๑	๑	-	-	๑
ห้องแซง	-	๑	๑	๑	๑	๑			๑
โคกสำราญ	-	๑	๑	๑	๑	๑	-	-	๑
บุ่งคำ	-	๑	๑	๑	๑	๑	-	-	๑
สามัคคี	๑	๑	๑	๑	๑	๑	-	-	๑
รวม	๑	๑๑	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐			๑๐

ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา พ.ศ.๒๕๖๖

(๒) อาสาสมัครเกษตร

อำเภอเลิงนกทา มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๑๔๕ คน โดยมีเกษตรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุด จำนวน ๑๔๕ ราย รองลงมาคือหมอดินอาสา ๑๔๐ ราย และอาสาสมัครปศุสัตว์ ๑๓๒ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม อาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏีรูปที่ดิน
บุ่งคำ	๑	๐	๖	๑๙	๒๐	๑๙	๓	๐	๘
สวาท	๐	๑	๕	๑๖	๑๗	๑๖	๑	๐	๑
ห้องแซง	๑	๐	๑	๒๐	๒๐	๑๙	๑	๐	๑
สามัคคี	๒	๑	๔	๑๕	๑๖	๑๕	๑	๑	๐
กุดเชียงหมี	๐	๑	๒	๑๒	๑๓	๑๒	๐	๐	๒

ตำบล	หน่วยงาน / อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฎิรูปที่ดิน
สามแยก	๐	๗	๕	๑๔	๑๖	๑๕	๑	๐	๑
โคกสำราญ	๑	๐	๑	๑๕	๑๖	๑๕	๒	๐	๓
สร้างมิ่ง	๐	๐	๑๑	๑๑	๑๑	๑๑	๒	๐	๐
ศรีแก้ว	๑	๐	๒	๑๐	๑๑	๑๐	๐	๐	๕
รวม	๖	๑๐	๓๗	๑๓๒	๑๔๐	๑๔๕	๑๑	๑	๒๑

ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

(๓) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอเลิงนกทา มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในอำเภอเลิงนกทามีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๑ คน

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้านอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
สามัคคี	๑	นายสำรอง อำพนพงษ์	๔๘ หมู่ ๑๕ ตำบลสามัคคี อ.เลิงนกทา จ.ยโสธร	ข้าว
รวม	๑			

ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา พ.ศ.๒๕๖๖

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลสามัคคี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายสำรอง อำพนพงษ์

บ้านเลขที่ ๔๘ หมู่ ๑๕ ตำบลสามัคคี อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

สถานการณ์ของพื้นที่ : เดิมเป็นที่ตั้งศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนกรมส่งเสริมการเกษตรแล้วปรับเปลี่ยนเป็น ศพก.มีข้าวเป็นสินค้าหลักเกษตรกรต้นแบบใช้พื้นที่ทำการเกษตรมาโดยตลอดประกอบด้วยข้าว ทำผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงานคั้นน้ำและเป็นแหล่งขยายพันธุ์พืชโดยเน้นเกษตรพอเพียงและเกษตรอินทรีย์

แนวทางการพัฒนา : เน้นเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ เทคโนโลยีแปรรูปและการตลาด

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้

หลักสูตรเรียนรู้ : ๑. ลดต้นทุนการผลิต

๒. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการจัดการด้านการผลิตสินค้าเกษตร

๓. การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร

๔. ขยายพันธุ์พืช

หลักสูตรบังคับ

๑. การขยายพันธุ์พืช
๒. การผลิตข้าวอินทรีย์
๓. เศรษฐกิจพอเพียง
๔. การปรับปรุงบำรุงดิน

หลักสูตรเสริม

๑. อ้อยคั้นน้ำ

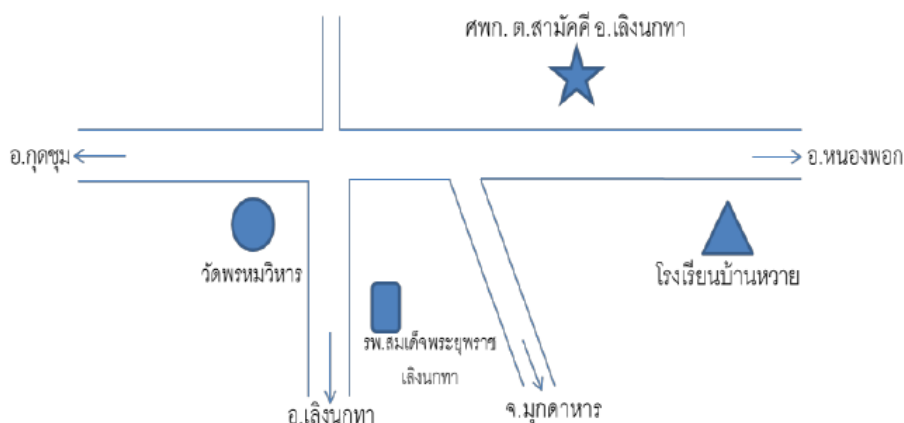
ศูนย์เครือข่าย จำนวน ๙ ศูนย์

ตารางที่ ๙ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุลประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ประธานศูนย์เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	เศรษฐกิจพอเพียง	การเลี้ยงโค	๘	ห่องแขง	นายอดุลย์ พรหมเสน	๐๙๖๗๗๒๑๑๔๗
๒	เกษตรผสมผสาน	ข้าว	๗	สามแยก	นายลินดา สามารถ	๐๘๓๗๒๘๑๑๕๐
๓	เกษตรผสมผสาน	ข้าว	๑๑	สร้างมิ่ง	นายสุนวรี พรหมจันทร์	๐๙๓๓๒๙๙๒๔๒
๔	ปลูกไผ่ตง-แปรรูปไผ่	การปลูกไผ่ตง	๑๒	โคกสำราญ	น.ส.สุภาวดี บุญทศ	๐๙๒๐๖๔๕๒๘
๕	เกษตรทฤษฎีใหม่	พืชสมุนไพร	๓	ศรีแก้ว	นายบุญนำ ปัญญาดิษฐ์	๐๙๐๒๓๘๒๔๙๘
๖	เศรษฐกิจพอเพียง	การปลูกพริก	๑๒	บุงคำ	นายบุญเรือง ศักขิณาดิ	๐๙๓๘๓๒๘๘๘๕
๗	เศรษฐกิจพอเพียง	ข้าว	๓	กุดแห่	น.ส.พรชัย อาตุร	๐๙๘๔๙๑๖๔๙๖
๘	เพาะเห็ดฟาง	ปลูกเห็ดฟาง	๗	สวาท	น.ส.ศรีประไพร มลศิลป์	๐๙๘๔๓๖๑๘๑๕
๙	เกษตรผสมผสาน	แปรรูปข้าวโป่ง	๔	กุดเชียงหมี	นางยุพิน ทับแสง	๐๘๙๗๑๖๑๒๘๘

ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ :

ภาพที่ ๕ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่เล็งนกทา

อำเภอเล็งนกทา มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๑๐ กลุ่ม ได้แก่

๑. แปลงใหญ่ข้าวอินทรีย์ หมู่ ๖ ตำบลโคกสำราญ อำเภอเล็งนกทา จังหวัดยโสธร
๒. แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๑๓ ตำบลสวาท อำเภอเล็งนกทา จังหวัดยโสธร
๓. แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๑๕ ตำบลสามัคคี อำเภอเล็งนกทา จังหวัดยโสธร
๔. แปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๗ ตำบลบุงคำ อำเภอเล็งนกทา จังหวัดยโสธร
๕. แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๗ ตำบลสามแยก อำเภอเล็งนกทา จังหวัดยโสธร
๖. แปลงใหญ่ข้าวอินทรีย์ หมู่ ๑๒ ตำบลกุดเชียงหมี อำเภอเล็งนกทา จังหวัดยโสธร
๗. แปลงใหญ่ยางพารา หมู่ ๑๗ ตำบลห้องแซง อำเภอเล็งนกทา จังหวัดยโสธร
๘. แปลงใหญ่ยางพารา หมู่ ๑๐ ตำบลบุงคำ อำเภอเล็งนกทา จังหวัดยโสธร
๙. แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๙ ตำบลสร้างมิ่ง อำเภอเล็งนกทา จังหวัดยโสธร
๑๐. แปลงใหญ่อ้อยโรงงานอินทรีย์ หมู่ ๑๕ ตำบลสามัคคี อำเภอเล็งนกทา จังหวัดยโสธร

แผนการผลิตรายกลุ่มของแปลงใหญ่ยางพารา หมู่ ๑๗ ตำบลห้องแซง

ที่อยู่...หมู่ ๑๗ ตำบลห้องแซง

กิจกรรมการปลูกยางพารา

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๑,๒๐๐ บาท/ไร่ เป็น ๙๖๐ บาท (๘๐%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๑๒๐ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๑๔๔ กิโลกรัม/ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายรายได้ ๒,๔๔๖ บาท/ไร่
- ประมาณการระบาย ๙๖๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต
๒. การเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิต การตลาด
๓. การสร้างอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้
๔. การใช้เทคโนโลยีด้านการเกษตรที่เหมาะสม
๕. การจัดทำแผนธุรกิจเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ
๖. การจัดตั้งการกองทุนหมุนเวียน

แผนการผลิตรายกลุ่มของแปลงใหญ่มันสำปะหลัง

ที่อยู่...แปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ที่ ๗ ตำบลบุงคำ

กิจกรรม ปลูกมันสำปะหลัง

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๔,๔๕๐ บาท/ไร่ เป็น ๓,๑๙๒ บาท (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิตเพิ่มผลผลิต จาก ๓,๕๒๕ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๔,๐๐๐ กิโลกรัม/ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายรายได้ ๗,๐๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการระบาย ๓,๑๙๒ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต
๒. การเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิต การตลาด
๓. การสร้างอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้
๔. การใช้เทคโนโลยีด้านการเกษตรที่เหมาะสม
๕. การจัดทำแผนธุรกิจเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ
๖. การจัดตั้งการกองทุนหมุนเวียน

ตารางที่ ๑๐ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
การปลูกข้าว					←						→		๓,๑๙๒	๗,๖๓๕
การปลูกอ้อยโรงงาน	←		→										๔,๕๐๐	๑๙,๐๐๐
การปลูกยางพารา	←											→	๙๖๐	๒,๔๔๘
การปลูกมันสำปะหลัง	←			→					←			→	๔,๘๐๐	๑๐,๐๐๐
บาท/ไร่														

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ประธาน	เบอร์โทรศัพท์ประธาน
๑	โคกสำราญ	แปลงใหญ่ข้าว	ข้าว	๗๐	๑,๕๐๐	นางปัทม สวงวเรือง	๐๙๗๐๒๘๒๕๘๑
๒	สวาท	แปลงใหญ่ข้าวอินทรีย์	ข้าวอินทรีย์	๖๕	๗๐๐	นายบุญคุ้ม ชายทวีป	๐๙๔๘๒๙๓๒๒๔
๓	สร้างมิ่ง	แปลงใหญ่ข้าวอินทรีย์	ข้าวอินทรีย์	๕๕	๔๗๑	นายอุทัย สี่มาเมือง	๐๘๘๙๗๕๖๒๓๘
๔	สามแยก	แปลงใหญ่ข้าว	ข้าว	๑๐๐	๑,๐๑๒	นางชวนพิศ วรแสน	๐๙๑๘๖๕๔๔๗๐
๕	กุดเชียงหมี	แปลงใหญ่ข้าวอินทรีย์	ข้าว	๔๘	๓๔๔	นายพูนผล ศรีสุวะ	๐๖๔๓๒๓๔๘๙๕
๖	สามัคคี	แปลงใหญ่ข้าวอินทรีย์	ข้าว	๘๙	๘๔๗	นายสำรอง อำพนพงษ์	๐๘๘-๓๕๑๙๑๑๔
๗	บุงคำ	แปลงใหญ่มันสำปะหลัง	มันสำปะหลัง	๕๓	๖๐๐	นายวีระชัย ไตรสร	๐๘๖๘๓๔๐๓๙
๘	สามัคคี	แปลงใหญ่อ้อยโรงงานอินทรีย์	อ้อยโรงงาน	๓๓	๕,๖๙๐	นายสุขสันต์ นาสูงเนิน	๐๙๘๙๖๗๑๓๑๒
๙	บุงคำ	แปลงใหญ่ยางพารา	ยาง	๓๔	๓๔๖	นางจรรยาธร จันทัวโทน	๐๘๓๔๖๓๕๕๓๕
๑๐	ห้องแซง	แปลงใหญ่ยางพารา	ยางพารา	๓๘	๖๒๙	นายทวี แก้วหาญ	๐๘๑๔๗๐๕๘๕๑

ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา พ.ศ.๒๕๖๕

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

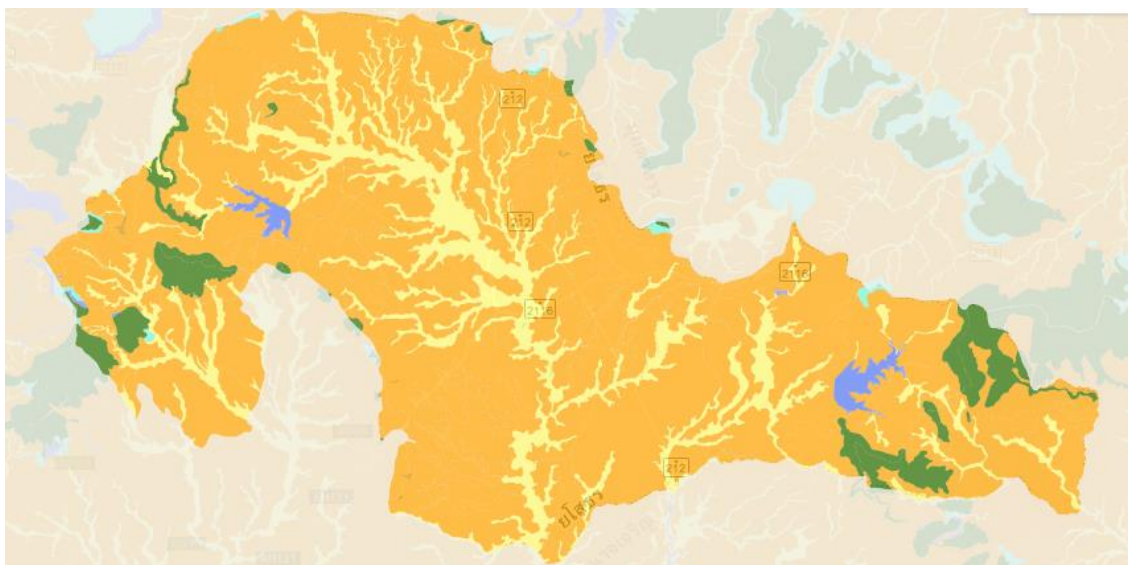
๑) ทรัพยากรดิน

ดินในพื้นที่เลิงนกทา มีรายละเอียดตามตารางที่ ๑๐

ตารางที่ ๑๒ แสดงทรัพยากรดิน อำเภอละเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	๒๙,๓๘๐	๒๓.๖๖
ดินในพื้นที่ตอนในเขตดินแห้ง	๐	๐
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๑,๘๑๖	๑.๔๖
กลุ่มชุดดินผสม	๕,๙๕๐	๔.๗๙
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๘๗,๐๒๖	๗๐.๐๘

ที่มา: Agri-map พ.ศ.๒๕๖๖

ภาพที่ ๖ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอละเลิงนกทา จังหวัดยโสธร (ที่มา: Agri-map พ.ศ.๒๕๖๖)

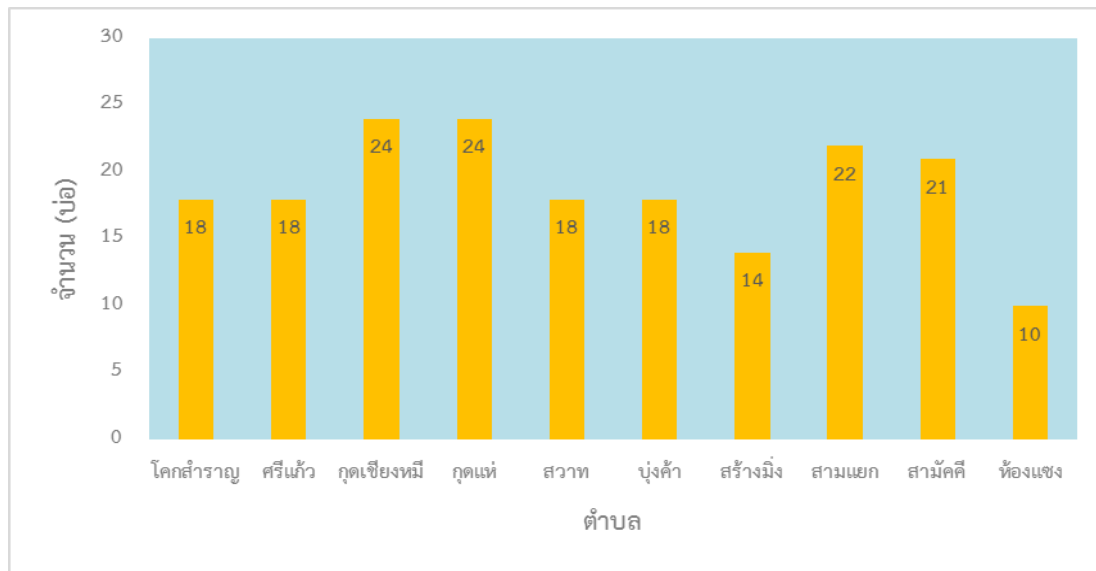
๒) ทรัพยากรน้ำ

อำเภอละเลิงนกทา เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ๘๕% ของพื้นที่ทั้งหมดนอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

- แหล่งน้ำใต้ดินบ่อบาดาลอำเภอละเลิงนกทา จังหวัดยโสธร รวมทั้งสิ้น ๑๘๗ บ่อ แยกรายตำบลได้ดังนี้
- ตำบลโคกสำราญ จำนวน ๑๘ บ่อ
- ตำบลศรีแก้ว จำนวน ๑๘ บ่อ
- ตำบลกุดเชียงหมี จำนวน ๒๔ บ่อ
- ตำบลกุดแห่ จำนวน ๒๔ บ่อ
- ตำบลสวาท จำนวน ๑๘ บ่อ
- ตำบลบุงคำ จำนวน ๑๘ บ่อ

ตำบลสร้างมิ่ง	จำนวน ๑๔ บ่อ
ตำบลสามแยก	จำนวน ๒๒ บ่อ
ตำบลสามัคคี	จำนวน ๒๑ บ่อ
ตำบลห้องแซง	จำนวน ๑๐ บ่อ

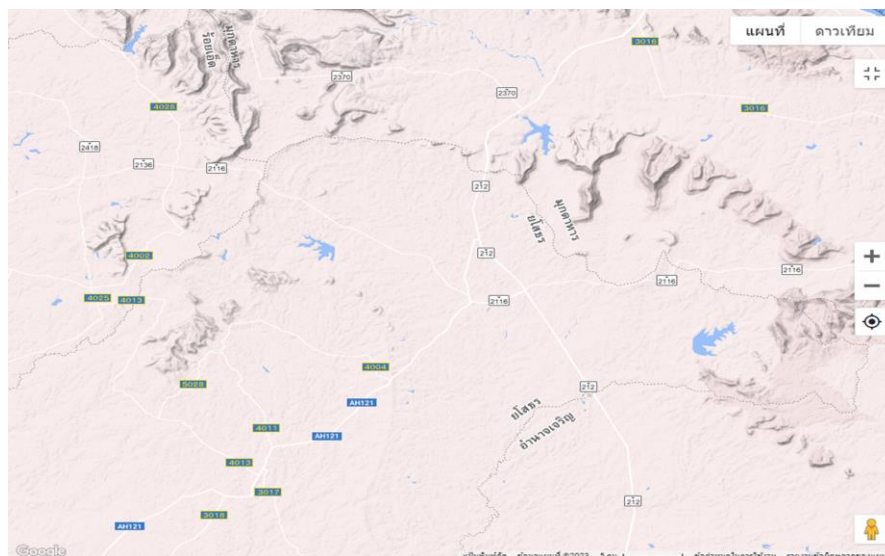
ภาพที่ ๗ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

แผนภูมิแสดงแหล่งน้ำใต้ดิน อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร (ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, พ.ศ.๒๕๖๖)

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน อำเภอเลิงนกทา มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน ๖๘ แห่ง

ภาพที่ ๘ แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

(ที่มา Ari-map พ.ศ.๒๕๖๖)

๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI ไม่มี

๑.๔ สีนค้าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสินค้า ข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

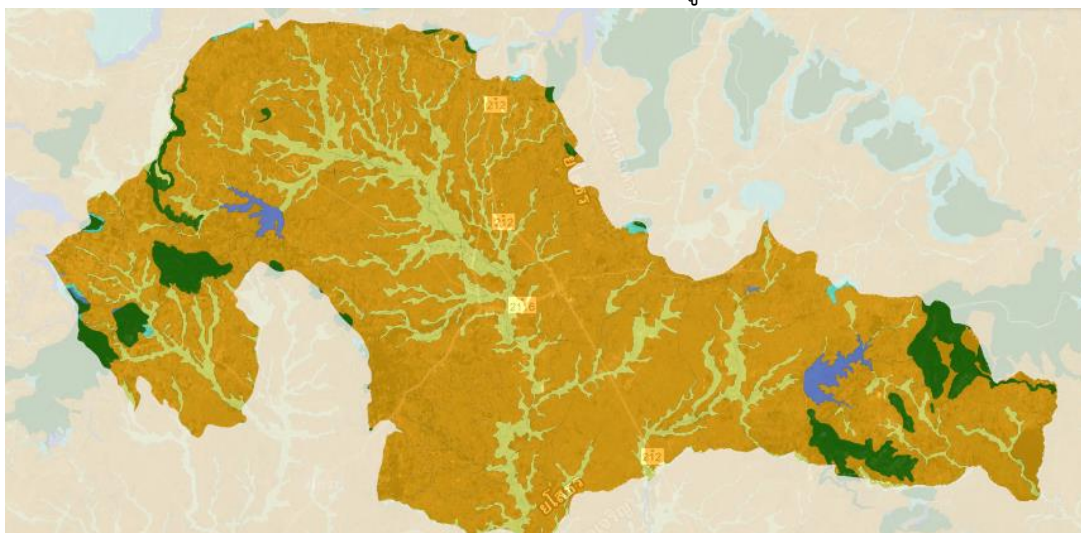
อำเภอเลิงนกทา มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๒๔๘,๒๙๐.๖๘ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๖,๖๑๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๖๗ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๖๓,๓๘๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๓๓ พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S๓) ๑๖,๙๗๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖.๘๓

ตารางที่ ๑๓ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				รวมพื้นที่ทั้งหมด
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	
กุดเชียงหมี	๒,๓๓	๘,๔๒๐	๑๐,๓๒๒	๓๗.๔๙	๑๘,๗๘๒
กุดแห่	๐	๖,๐๑๕	๑๓,๙๒๒	๐.๐๑	๑๙,๙๔๕
โคกสำราญ	๔๔๘	๕,๐๒๗	๒๙,๒๓๐	๐.๐๑	๓๔,๗๐๕
บุงคำ	๒,๓๓๔	๕,๖๒๑	๒๔,๑๔๓	๑๖๘	๓๕,๒๖๗
ศรีแก้ว	๐	๔,๑๗๕	๒,๙๗๒	๑๙๙.๘๓	๗,๓๔๗
สร้างมิ่ง	๐	๓,๑๐๖	๑๓,๙๗๘	๕.๘๗๗	๒๒,๙๖๓
สวาท	๐	๘,๐๙๙	๓๑,๔๘๐	๘๗๗.๘๙	๔๐,๕๕๗
สามแยก	๐	๒,๗๔๘	๑๘,๐๑๐	๘๑.๐๘	๒๐,๘๔๐
สามัคคี	๒,๓๘๕	๑๔,๒๖๒	๑,๑๕๓	๖๑๑	๒๘,๓๖๙
ห้องแซง	๑,๔๔๗	๕,๙๐๓	๑๑,๑๒๐	๗๑๗	๑๙,๑๘๘

ที่มา: Agri-map พ.ศ.๒๕๖๖

ภาพที่ ๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวอำเภอเลิงนกทา

ที่มา: แผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ที่มา Agri-map พ.ศ.๒๕๖๖)

๒) ปริมาณการผลิต

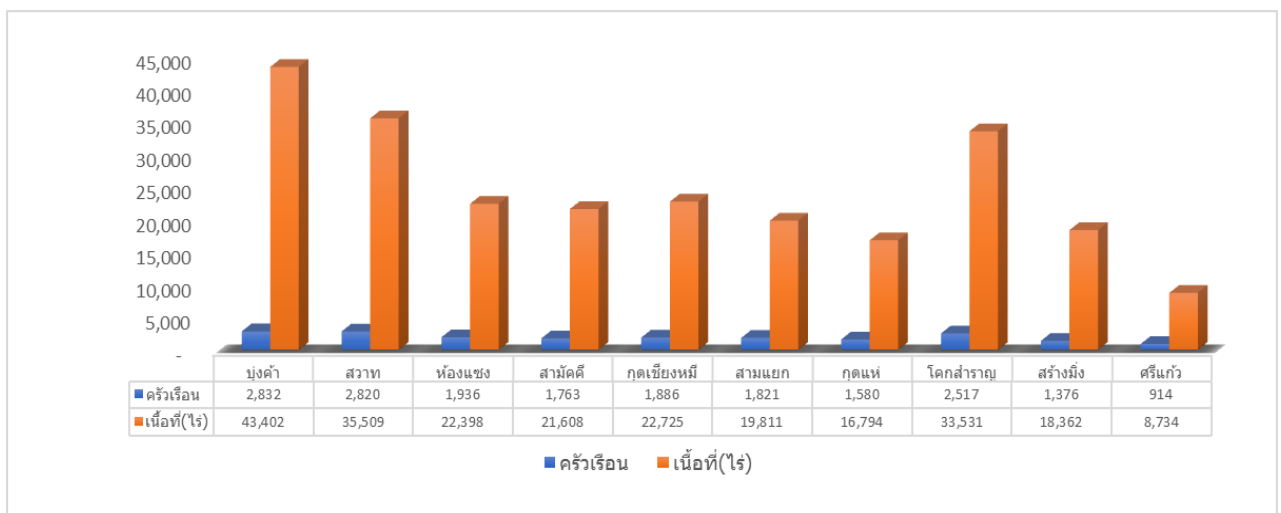
อำเภอเลิงนกทา มีพื้นที่การปลูกข้าว ๒๔๒,๘๗๘ ไร่ จำนวน ๑๘,๘๓๖ ครั้วเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมาก ตำบลบุงคำ ๔๓,๔๐๒ ไร่ จำนวน ๒,๘๓๒ ครั้วเรือน รองลงมาคือตำบลสวาท ๓๕,๕๐๙ ไร่ จำนวน ๒,๘๒๐ ครั้วเรือน และตำบลโคกสำราญ ๓๓,๕๓๑ ไร่ จำนวน ๒,๕๑๗ ครั้วเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๔ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

ตำบล	ครั้วเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
บุงคำ	๒,๘๓๒	๔๓,๔๐๒	๔๓,๔๐๒	๑๖,๕๒๙	๐.๓๘๐
สวาท	๒,๘๒๐	๓๕,๕๐๙	๓๕,๕๐๙	๑๓,๔๗๕	๐.๓๘๐
ห้องแซง	๑,๙๓๖	๒๒,๓๔๘	๒๒,๓๔๘	๘,๔๙๘	๐.๓๘๐
สามัคคี	๑,๗๖๓	๒,๑๖๐	๒๑,๖๐๘	๘,๒๒๐	๐.๓๘๐
กุดเชียงหมี	๑,๘๘๖	๒๒,๗๒๕	๒๒,๗๒๕	๖,๓๔๒	๐.๓๘๐
สามแยก	๑,๘๒๑	๑๙,๘๑๑	๑๙,๘๑๑	๗,๔๗๗	๐.๓๘๐
กุดเท่	๑,๕๘๐	๑๖,๗๙๔	๑๖,๗๙๔	๘,๖๔๓	๐.๓๘๐
โคกสำราญ	๒,๕๑๗	๓๓,๕๓๑	๓๓,๕๓๑	๑๒,๔๘๗	๐.๓๘๐
สร้างมิ่ง	๑,๓๗๖	๑๘,๓๖๒	๑๘,๓๖๒	๗,๐๐๙	๐.๓๘๐
ศรีแก้ว	๙๑๔	๘,๗๓๔	๘,๗๓๔	๓,๓๑๓	๐.๓๘๐
รวม	๑๘,๘๓๖	๒๔๒,๘๗๘	๒๔๒,๘๗๘	๗๙,๕๐๖	๓.๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา พ.ศ. ๒๕๖๕

ภาพที่ ๑๐ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา พ.ศ.๒๕๖๖)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

(๑) การใช้พันธุ์ดีการปลูกข้าว และการใช้พันธุ์ข้าวของเกษตรกรกระจายตามพื้นที่ปลูกข้าวครอบคลุมทั่วทั้ง ๑๐ ตำบล ส่วนใหญ่ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ ๑๐๕ พันธุ์ข้าวอื่นๆ ที่ปลูกรองลงมาคือ กข๖ และ กข๑๕ ตามลำดับ เป็น

การปลูกข้าวโดยอาศัยน้ำฝน ชนิดของดินเป็นดินทรายปนร่วน ประมาณ ๓๕ เปอร์เซ็นต์ และร่วนปนทรายประมาณ ๖๕ เปอร์เซ็นต์

(๒) การเตรียมดินมีการเตรียมดิน ๓ ครั้ง คือ ไถตะ ไถแปร และคราด

(๓) การปลูกข้าว เกษตรกรปลูกข้าวแบบปักดำ และหว่านข้าวแห้ง ใช้เมล็ดพันธุ์อัตรา ๖-๒๘ กิโลกรัมต่อไร่ เฉลี่ย ๑๖ กิโลกรัมต่อไร่

(๔) ระบบการให้น้ำเป็นการปลูกข้าวโดยอาศัยน้ำฝนอย่างเดียว

(๕) การดูแลรักษา ระดับน้ำในการปักดำ ควรมีระดับน้ำในนาอย่างน้อยที่สุด เพียงแค่คลุมผิวดิน เพื่อป้องกันวัชพืช และประคองต้นข้าวไว้ไม่ให้ล้ม การควบคุมระดับน้ำหลังปักดำก็เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะระดับน้ำลึกจะทำให้ต้นข้าวแตกกออ่อน ซึ่งจะทำให้ผลผลิตต่ำ ควรควบคุมให้อยู่ในระดับลึกประมาณ ๑ ฝ่ามือ (๑๐ เซนติเมตร) การกำจัดวัชพืช การป้องกันโรค แมลง เกษตรกรในพื้นที่อำเภอเลิงนกทา เพียงส่วนน้อยที่นิยมใช้สารเคมี ในการควบคุมป้องกัน และกำจัดทั้งโรคและแมลง แมลงที่พบ คือ หนอนกอ ส่วนโรคที่พบบ้าง คือ โรคไหม้ ส่วนการกำจัดวัชพืช นิยมถอนด้วยมือ ประมาณ ๑- ๒ ครั้งในฤดูปลูก วัชพืชที่เป็นปัญหามากทั้งนาดำและนาหว่าน คือ หญ้าชนิดต่างๆ เช่น หญ้าหวาย ข้าววัชพืช เป็นต้น ส่วนวัชพืชอื่น ที่พบเช่น กกชนิดต่างๆ ผักอีฮิน โสนน้ำ ผักกะแยง เป็นต้น

(๖) การใส่ปุ๋ย ในนาปักดำ แปลงกล้าเกษตรกรจะใส่ปุ๋ยอินทรีย์ก่อนไถตะ และใส่ปุ๋ยเคมีหลังข้าวงอก ๑๐-๒๐ วัน ทั้งการทำนาแบบปักดำ และนาหว่าน เกษตรกรมีการใส่ปุ๋ยเคมี ๑ ครั้งมากกว่า ๒ ครั้ง เกษตรกรนิยมใส่ปุ๋ยหลักปักดำ ประมาณ ๑๕-๓๐ วันหลังปักดำ ส่วนนาหว่านจะใส่สูตรเดียวกันในช่วงหลังข้าวงอกประมาณ ๑๕-๓๐ วัน โดยใส่ปุ๋ย ๑๖-๑๖-๘ มากที่สุด นอกจากนี้จะใส่ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ ๑๕-๑๕-๑๕ และ ๔๖-๐-๐ ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน สำหรับการใส่ปุ๋ยสองครั้ง ครั้งที่ ๑ จะใส่ปุ๋ยสูตร ๑๖-๑๖-๘ หรือ ๑๖-๒๐-๐ หลังปักดำประมาณ ๑๕-๓๐ วันหลังปักดำ ส่วนนาหว่านจะใส่ในช่วงหลังข้าวงอกประมาณ ๑๕-๓๐ วัน และครั้งที่ ๒ จะใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๔๖-๐-๐ ช่วงข้าวแตกกอ หรือช่วงข้าวตั้งท้อง

(๗) การเก็บเกี่ยว เกษตรกรเก็บเกี่ยวข้าว โดยเก็บเกี่ยวหลังออกดอกประมาณ ๓๐ วัน นิยมใช้เครื่องเกี่ยว นวด เกษตรกรจะแบ่งผลผลิตเป็นสามส่วนคือ เพื่อบริโภค ทำพันธุ์ และขาย เกษตรกรจะเก็บข้าวไว้ให้เพียงพอสำหรับบริโภคทั้งปี และกันบางส่วนไว้เป็นเมล็ดพันธุ์สำหรับปลูกในปีต่อไป ที่เหลือจึงขาย โดยขายเพียงครั้งเดียว หรืออาจจะแบ่งขาย ๒ ครั้ง เพื่อรอราคาขายที่ดีกว่า

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว คือให้มีการสูญเสียของข้าวในขณะเก็บรักษาน้อยที่สุดทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ในด้านปริมาณ มีการสูญเสียเล็กน้อย เนื่องจาก นก หนู แมลงในโรงเก็บ และการหายใจของเมล็ด ส่วนด้านคุณภาพ เช่น เกิดข้าวเมล็ดเหลือง เกิดกลิ่นเหม็นอับ และมีสิ่งสกปรกเจือปนมาก การเก็บรักษาข้าวโดยทั่วไป ควรเก็บรักษาไว้ในสภาพหรือโรงเก็บที่มีความชื้นสัมพัทธ์และอุณหภูมิของอากาศต่ำ (ในที่แห้งและเย็น) ส่วนใหญ่การเก็บในโรงเก็บหรือยุ้งฉางของเกษตรกร

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูการป้องกันโรค แมลง เกษตรกรในพื้นที่อำเภอเลิงนกทา เพียงส่วนน้อยที่นิยมใช้สารเคมี ในการควบคุมป้องกัน และกำจัดทั้งโรคและแมลง แมลงที่พบ คือ หนอนกอ ส่วนโรคที่พบบ้าง คือ โรคไหม้ ส่วนการกำจัดวัชพืช นิยมถอนด้วยมือ ประมาณ ๑- ๒ ครั้งในฤดูปลูก

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอเลิงนกทา มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าว					△ ←						▽ →	

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๑๑ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา พ.ศ. ๒๕๖๖)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอเลิงนกทา ในพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนการปลูกข้าว เป็นเงิน ๔,๑๙๐ บาท

ตารางที่ ๑๕ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว(ต่อไร่) อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

รายการ	บาท
๑. ค่าเมล็ดพันธุ์	๕๕๐
๒. ค่าเตรียมดิน	๖๕๐
๓. ค่าปุ๋ยเคมี	๘๙๐
๔. ค่าสารเคมีกำจัดแมลง/วัชพืช	๓๕๐
๕. ค่าปลูก นาดำ/หว่าน	๔๕๐
๖. ค่าจ้างเก็บเกี่ยวข้าว	๖๐๐
๗. ค่าขนข้าวลาน และฉาง	๓๐๐
๘. ค่าน้ำมันตัดหญ้า ฉีด พ่น	๒๐๐
๙. ค่ากระสอบปุ๋ย	๒๐๐
รวม	๔,๑๙๐

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร พ.ศ. ๒๕๖๖)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

สถานการณ์การราคาข้าวเปลือกที่ผ่านมา คาดว่าราคาข้าวเปลือกเจ้าเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้และข้าวเปลือกเหนียวปรับตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจากผลผลิตได้รับความเสียหายจากภัยแล้ง ทำให้มีผลผลิตออกสู่ตลาดน้อย ขณะที่ราคาข้าวเปลือกเจ้าหอมมะลิที่เกษตรกรขายได้ปรับตัวลดลง เนื่องจากปัจจุบันมีคู่แข่งมากขึ้น อาทิ เวียดนาม และกัมพูชา จึงส่งผลต่อราคาข้าวหอมมะลิไทยลดลง ราคาข้าวเปลือกปัจจุบัน ราคาข้าวเปลือกเจ้ามะลิ ๑๐๕ ราคา ต้นละ ๑๐,๙๐๐-๑๒,๐๐๐ บาท ราคาข้าวเปลือกข้าวเหนียว กข.๖ ราคา ต้นละ ๑๒,๐๐๐-๑๓,๐๐๐ บาท

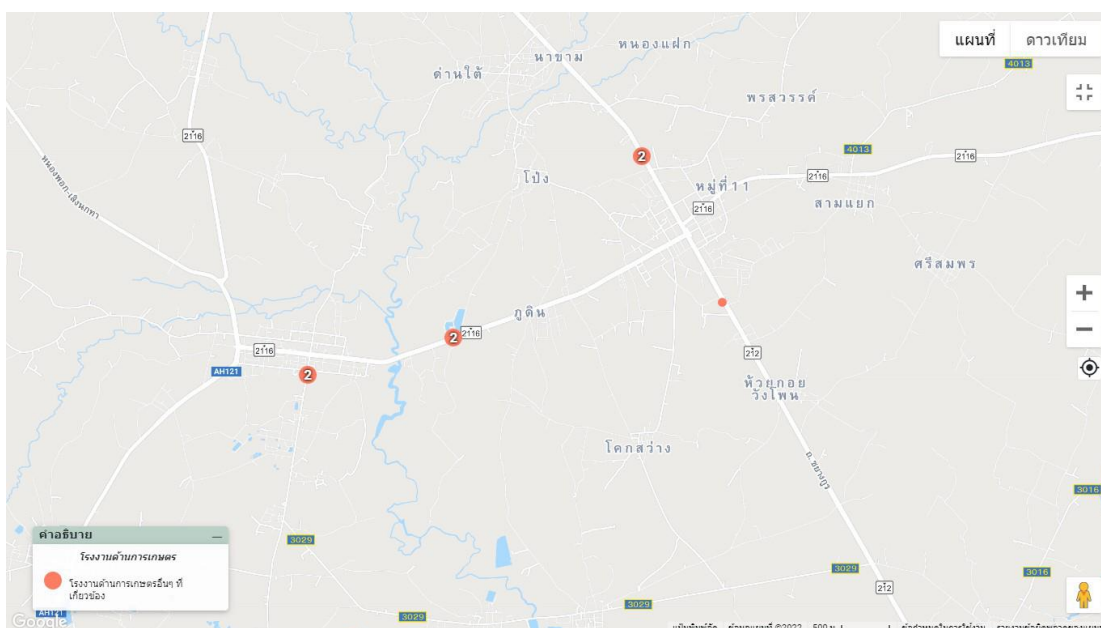
(๑) วิธีการตลาด เกษตรกรอำเภอคำเขื่อนแก้ว สามารถขายผลผลิตข้าวให้กับจุดรับซื้อในพื้นที่ใกล้เคียง ในอำเภอ รายละเอียดดังตารางที่ ๑๔

ตารางที่ ๑๖ จุดรับซื้อข้าวในพื้นที่ใกล้เคียง

ที่	จุดรับซื้อ	ที่ตั้ง			ปริมาณการรับซื้อ (ตัน)
		หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	
๑	โรงสีพงษ์เจริญ	๑	สวาท	เลิงนกทา	
๒	โรงสีไชยกูล	๑๓	สามแยก	เลิงนกทา	
๓	โรงสีกิจพงษ์	๑๑	สามแยก	เลิงนกทา	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา พ.ศ. ๒๕๖๖)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป อำเภอเลิงนกทา แห่ง ๓ แห่ง

ภาพที่ ๑๒ แสดงแหล่งรับซื้อข้าว อำเภอเลิงนกทา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา พ.ศ.๒๕๖๖)

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอเลิงนกทา มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านข้าว ๑๐ จำนวน ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๑ ราย องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่นดังนี้

ตารางที่ ๑๗ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิต อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๑	นายอานนท์ มะปรังก่า	๑๘	บุ่งคำ	เลิงนกทา	๒๕๖๑	การเกษตร
๒	นางนุจรี ชนะวงศ์	๔	สวาท	เลิงนกทา	๒๕๖๑	การเกษตร
๓	น.ส.อัญชลี ไชยโคตร	๗	ห้องแซง	เลิงนกทา	๒๕๖๑	การเกษตร
๔	นางวิมาน อ่ำพนพงษ์	๑๕	สามัคคี	เลิงนกทา	๒๕๖๑	การเกษตร
๕	นางยุพิน ทับแสง	๔	กุดเชียงหมี	เลิงนกทา	๒๕๖๑	การเกษตร
๖	นางอรชร ดีแสน	๑๖	สวาท	เลิงนกทา	๒๕๖๑	การเกษตร
๗	นางพรรณิ ศรีสูงค์	๕	สามัคคี	เลิงนกทา	๒๕๖๑	การเกษตร
๘	นางทองร้อย แสงหมื่น	๑๐	ศรีแก้ว	เลิงนกทา	๒๕๖๑	การเกษตร
๙	นายบุญนำ ปัญญาดิษฐ์	๓	ศรีแก้ว	เลิงนกทา	๒๕๖๑	การเกษตร
๑๐	นายบุญธรรม ชื่นตา	๘	สวาท	เลิงนกทา	๒๕๖๑	การเกษตร

๑.๔.๒ ชนิดสินค้า มั่นสำปะหลัง

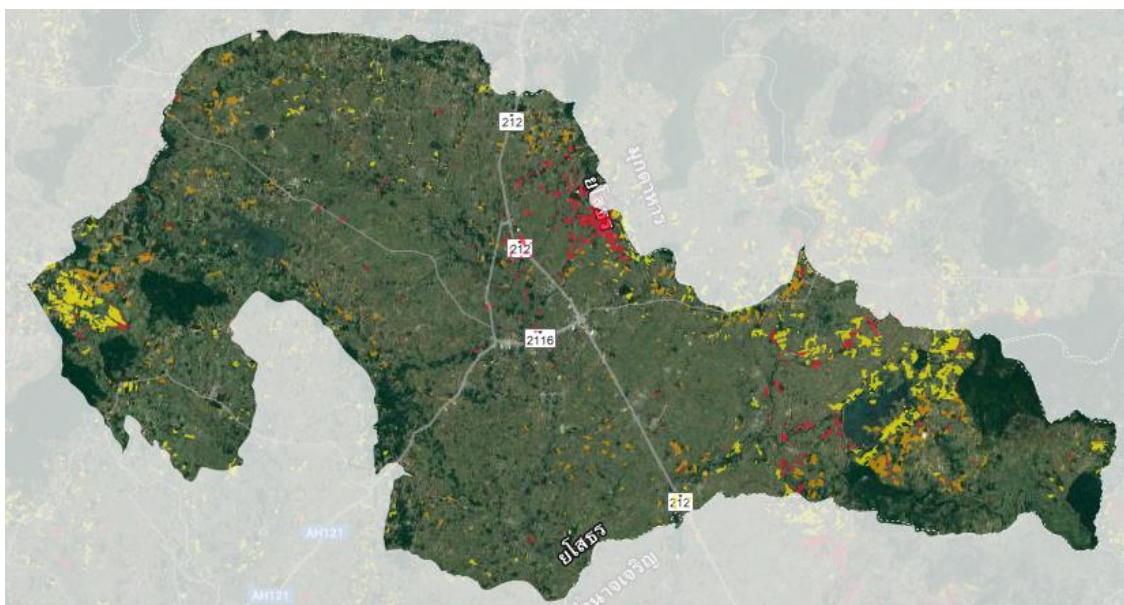
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

อำเภอเลิงนกทา มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง พื้นที่จำนวน ๓๐,๓๑๒ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลบุ่งคำ จำนวน ๑๓,๑๐๕ ไร่ รองลงมาคือตำบลศรีแก้ว จำนวน ๔,๘๖๒ ไร่ และตำบลสามแยก ๓,๓๑๕ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๘ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูก ๓๐,๓๑๒ (ไร่)
๑	บุ่งคำ	๑๓,๑๐๕
๒	ศรีแก้ว	๔,๘๖๒
๓	สามแยก	๓,๓๑๕
๔	สวาท	๗๑๔
๕	ห้องแซง	๒,๒๓๑
๖	สามัคคี	๖๐๗
๗	กุดแห่	๒,๕๘๔
๘	กุดเชียงหมี	๑,๑๕๖
๙	สร้างมิ่ง	๔๔๙
๑๐	โคกสำราญ	๑,๒๘๕

ภาพที่ ๑๓ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอลำลูกกา

ที่มา: แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (ที่มา: Agri-map พ.ศ.๒๕๖๖)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

มันสำปะหลัง พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังส่วนใหญ่อยู่ด้านตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอ ซึ่งเป็นดินร่วนปนทราย สภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้นถึงลูกคลื่นลอนลึก มันสำปะหลังถือว่าเป็นพืชไร่นาชนิดเดียวที่เกษตรกรยังปลูกกันมาก ถึงแม้รัฐบาลจะมีนโยบายลดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง เนื่องจากว่าเป็นพืชที่ปลูกและดูแลรักษาง่ายในตลาดท้องถิ่น ส่วนใหญ่เกษตรกรจะปลูกมันสำปะหลังในช่วงปลายฝน ซึ่งจะปลูกประมาณเดือนตุลาคม-ธันวาคม และจะเก็บเกี่ยวใกล้ครบปีประมาณตุลาคม - ธันวาคม ปีถัดไปกับช่วงต้นฝนคือ ประมาณเดือนเมษายน-พฤษภาคม ธันวาคม และจะเก็บเกี่ยวประมาณมีนาคม - เมษายน เป็นมันสำปะหลังอายุประมาณ ๑๑ - ๑๒ เดือนแต่ทั้งนี้และทั้งนั้นการตัดสินใจขายก็ขึ้นอยู่กับความจำเป็นในการใช้งานและระดับราคาที่พอใจ

การเตรียมพันธุ์ เกษตรกรจะเก็บพันธุ์มันสำปะหลังไว้เอง โดยเก็บหลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิต

การปฏิบัติและการดูแลรักษา สำหรับมันสำปะหลังปลายฝนจะมีการกำจัดวัชพืช ประมาณ ๒ ครั้ง เนื่องจากวัชพืชไม่รุนแรงเหมือนมันสำปะหลังต้นฝนซึ่งต้องทำ ๓-๔ ครั้งหรือมากกว่า

การใช้ปุ๋ยกับมันสำปะหลัง ในเขตนี้ไม่ค่อยใช้ปุ๋ยเคมีหรือถ้าจะใส่ปุ๋ยเคมีก็จะใส่สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ในอัตรา ๒๕ - ๕๐ กก. / ไร่ และใส่ปุ๋ยเคมีครั้งเดียวพร้อมกับการกำจัดวัชพืชครั้งแรก

การเก็บเกี่ยวมันสำปะหลัง เกษตรกรสามารถเก็บเกี่ยวได้ตลอด หากมีความจำเป็นต้องการใช้เงินเร่งด่วนแต่โดยทั่วไปแล้วนิยมเก็บเกี่ยวเมื่ออายุได้ ๑๒ เดือนขึ้นไป เกษตรกรจะใช้เวลารอจากฤดูเก็บเกี่ยวข้าวเก็บเกี่ยวมันที่ปลูกไว้อายุ ๑๐ เดือนขึ้นไป เกษตรกรจะใช้เวลารอออกขาย ปัจจัยที่กำหนดเวลาเก็บเกี่ยวของมันสำปะหลังคือราคาในแต่ละช่วงการเก็บเกี่ยวถ้าราคาดี เกษตรกรจะเร่งนำออกจำหน่าย แต่ถ้าราคาตกต่ำเกษตรกรจะชะลอการเก็บเกี่ยวไว้ก่อนรอให้ราคาเป็นที่พอใจจึงจะทำการเก็บเกี่ยวแต่ส่วนมากเกษตรกรจะขุดมันสำปะหลังขึ้นมาขายเมื่ออายุครบปีเพื่อมันจะได้มีเปอร์เซ็นต์แป้งสูงและน้ำหนักมากขึ้น

ตลาด เกษตรกรจะนำหัวมันสำปะหลังทั้งสดและแห้งไปขายภายในตำบลและอำเภอ ซึ่งมีที่รับซื้ออยู่ ๔ แห่ง ห่างจากสถานที่ปลูกประมาณ ๑-๑๐ กม. การขายจะขายตามน้ำหนักและราคาที่มีพ่อค้าติดต่อจากนั้นพ่อค้าในอำเภอก็จะจัดส่งมันตากแห้งไปยังจังหวัดนครราชสีมาและร้อยเอ็ด และส่งขายต่างประเทศต่อไป

ปัญหาและข้อจำกัด ปัญหาเพลี้ยแป้งเข้าทำลายจะมีผลกระทบต่อผลผลิตมาก เกษตรกรจะต้องใช้สารเคมีในการป้องกันและกำจัดเพลี้ยแป้งเป็นการเพิ่มต้นทุนในการผลิต

ปัญหาการชะล้างพังทลายของหน้าดิน เนื่องจากสภาพภูมิประเทศเป็นลูกคลื่นลอนตื้นซึ่งพื้นที่แบบนี้เกษตรกรจะทำการปลูกพืชไร่เพราะไม่เหมาะสมกับการทำนา ประกอบกับมันสำปะหลังเป็นพืชที่ทุกชั้นส่วนของพืชถูกน้ำออกจากดินหมดไม่มีส่วนใดเหลือค้างเพื่อคืนแร่ธาตุให้แก่ดิน เลยเป็นเหตุให้ดินเสื่อมความอุดมสมบูรณ์ลงอย่างรวดเร็ว ผลผลิตมันสำปะหลังจึงค่อนข้างต่ำ

การใช้ปุ๋ยเคมี เกษตรกรในเขตนี้ส่วนมากไม่ใส่ปุ๋ยเคมี มีเพียงส่วนน้อยที่ใส่ปุ๋ยเคมีและอัตราการใส่ปุ๋ยต่อไร่น้อยมาก ขึ้นอยู่กับทุนทรัพย์ที่มีอยู่

๔) ปฏิทินกิจกรรมในการปลูกมันสำปะหลังต้นฤดูฝน

ชนิดพืช	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ปลูกมันสำปะหลัง	←											→

ภาพที่ ๑๔ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลังในอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา พ.ศ. ๒๕๖๖)

๕) ต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง

ต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง (๑ รอบการผลิต/เฉลี่ย ๔ ต้น/๑ไร่) มีต้นทุนประมาณ ๕,๘๐๐ บาท รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๑๙ แสดงรายการต้นทุนผลผลิตมันสำปะหลังต่อไร่

ลำดับที่	รายการ	ราคา (บาท)
๑	ไถดะ	๕๐๐
๒	ไถพรวน	๒๕๐
๓	ปุ๋ยซีไค	๗๕๐
๔	ยกร่อง	๒๕๐
๕	ท่อนพันธุ์	๕๐๐
๖	ค่าแรง	๓๐๐
๗	ค่าปุ๋ยเคมี	๘๐๐
๘	ค่ากำจัดวัชพืช	๙๐๐
๙	ค่าปุ๋ยเคมี (ระเบิดหัว	๘๐๐
๑๐	ค่าถอน	๓๕๐
๑๑	ค่าขนส่ง	๔๐๐
รวม		๕,๘๐๐

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

วิธีการตลาด ผลผลิตมันสำปะหลังออกสู่ตลาดลดลง โดยผลผลิตมีคุณภาพต่ำ เนื่องจากมีฝนตก ทั้งนี้ หัวมันสำปะหลังส่วนใหญ่ไหลเข้าสู่โรงงานแป้งมันสำปะหลัง ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังที่ผลิตในไทยแบ่งได้เป็น ๒ ประเภทหลัก ได้แก่

- **ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังตากแห้ง (Dried Cassava)** ผลิตภัณฑ์หลักได้แก่มันเส้น (Cassava Chip) ซึ่งใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารเลี้ยงสัตว์ แอลกอฮอล์ และกรดมะนาว โดยปัจจุบันไทยมีโรงงานผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังตากแห้งรวมทั้งสิ้น ๓๐๗ โรงงาน ส่วนใหญ่เป็นโรงงานมันเส้น ๒๓๕ โรงงาน คิดเป็น ๗๖% ของจำนวน โรงงานในกลุ่มผลิตภัณฑ์นี้ทั้งหมด รองลงมาได้แก่ โรงงานกากมันสำปะหลัง ๓๙ โรงงาน (๑๓%) มันสำปะหลังอัดเม็ด ๑๑ โรงงาน (๔%) มันสำปะหลังแห้งบด ๖ โรงงาน (๒%) มันสำปะหลังแปรรูปประเภทอื่นๆ ๑๖ โรงงาน (๕%)

- **ผลิตภัณฑ์แป้งมันสำปะหลัง** ผลิตภัณฑ์ขั้นต้น คือ แป้งมันสำปะหลังดิบ (Native Starch) สามารถใช้บริโภคโดยตรงในครัวเรือน (เพื่อประกอบ/ปรุงอาหาร) และใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตแป้งมันสำปะหลังดัดแปร (Modified Starch) หรือสตาร์ชดัดแปร[๕] ซึ่งเป็นผลาต์ภัณฑ์มูลค่าเพิ่มสูง อีกทั้งใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมต่อเนื่องได้หลากหลาย อาทิ ผงชูรส สารให้ความหวาน ซอสปรุงรส เครื่องสำอาง และยา เป็นต้น ปัจจุบันโรงงานแป้งมันสำปะหลังในไทยมีจำนวนทั้งสิ้น ๑๐๒ โรงงาน และโรงงานแป้งมันสำปะหลังดัดแปร ๑๔ โรงงาน โดยทั่วไปการผลิตมันสำปะหลังแปรรูปขั้นต้นส่วนใหญ่จะดำเนินการในช่วงปลายปีถึงต้นปีถัดไปโดยเฉพาะแป้งมันสำปะหลัง เนื่องจากเป็นช่วงฤดูเก็บเกี่ยวของผลผลิตมันสำปะหลัง

๑.๔.๓ ชนิดสินค้า อ้อยโรงงาน

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

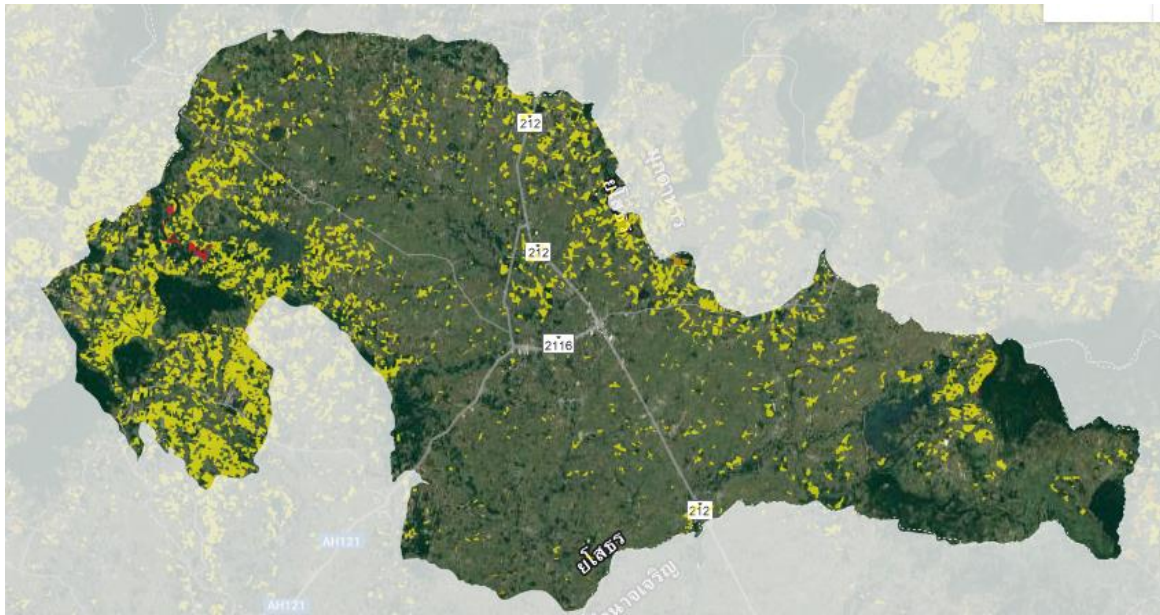
อำเภอเลิงนกทา มีพื้นที่ปลูก ๖๒,๙๔๐ ไร่ ตามระดับชั้นความเหมาะสมแบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๑.๘๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๘๑ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๖๒,๐๒๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๕๔ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๓๗๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๙ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๕๔๕ ไร่

ตารางที่ ๒๐ แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูก ๑,๗๘๑ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
บุงคำ	-	๗,๘๔๐	-	-	
ศรีแก้ว	-	๑๘,๗๖๗	-	-	
สามแยก	-	๕,๐๘๐	-	-	
สวาท	-	๑,๖๑๐	-	-	
ห้องแซง	-	๑๕,๒๖๑	-	-	
สามัคคี	-	๓,๖๒๕	-	-	
กุดแห่	-	๕,๖๐๐	-	-	
กุดเชียงหมี	-	๒,๘๘๑	-	-	
สร้างมิ่ง	-	๔๙๐	-	-	
โคกสำราญ	-	๑,๗๘๑	-	-	๖๒,๙๔๐

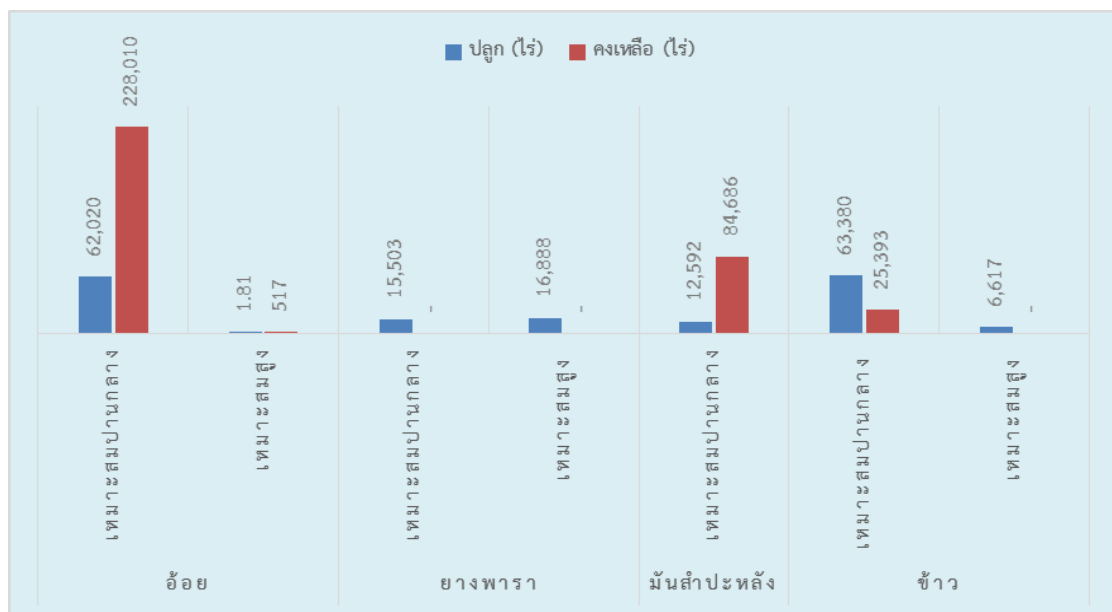
ที่มา: Agri-map พ.ศ. ๒๕๖๖

ภาพที่ ๑๕ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอลำลูกกา

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอลำลูกกา จังหวัดยโสธร (ที่มาAgri-map พ.๒๕๖๖)

ภาพที่ ๑๖ แสดงพื้นที่ปลูกพืชตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอลำลูกกา

แผนภูมิแสดงพื้นที่ปลูกพืชตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอลำลูกกา จังหวัดยโสธร (ที่มาAgri-map พ.ศ.๒๕๖๖)

๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต

ในปัจจุบันอุตสาหกรรมอ้อยโรงงานและน้ำตาลทรายของประเทศไทยมีแนวโน้มขยายตัวไปได้อีกไกล เนื่องจาก มีการขอตั้ง และขยายโรงงานน้ำตาลทรายเพิ่มขึ้นจากเดิมเป็นจำนวนมาก และสืบเนื่องจาก รัฐบาลผลักดันนโยบายบริหารพื้นที่เกษตรกรรมของพืช (Zoning) โดยเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวที่อยู่ในพื้นที่ ไม่เหมาะสมไปสู่การปลูกอ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ส่งผลให้พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานของไทยเพิ่มมากขึ้น เป็นผลให้การผลิตอ้อยโรงงานและน้ำตาลทรายของประเทศไทย มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ในปีปัจจุบัน

หลักที่ส่งผลกระทบคือภัยแล้ง ประกอบกับพื้นที่ เพาะปลูกลดลงจากราคาอ้อยโรงงานขึ้นต้นที่ชาวไร่อ้อยได้รับตกต่ำต่อเนื่อง จึงทำให้ชาวไร่อ้อยบางส่วนหันไป ปลูกพืชอื่นที่ราคาดีทดแทน แต่ในฤดูหีบปี ๒๕๖๓/๖๔ ที่เพิ่งปิดหีบไปล่าสุด พบว่ามีปริมาณอ้อยโรงงานสดเข้าหีบปี' นี้เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ ๔๙.๐๕% ล้วนต้น คิดเป็น ๓๐.๐๗% ของปริมาณอ้อยโรงงานเข้าหีบทั้งหมด ขณะที่อ้อยโรงงานไฟไหม้ เข้าหีบปี นี้ลดลงมาอยู่ที่ ๑๗.๖๑ล้านต้น หรือคิดเป็น ๕๒.๖๔% อุตสาหกรรมต่อเนื่องที่สำคัญได้แก่ น้ำตาล โมลาสเอทานอล ไฟฟ้าชีวมวล เยื่อกระดาษ วัสดุทดแทนไม้

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอเลิงนกทา มีการปลูกอ้อยโรงงานดังนี้

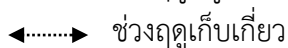
ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
อ้อยโรงงาน		▽			△					←.....→		

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๑๗ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกอ้อยโรงงานในอำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร
(ที่มาสำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา พ.ศ.๒๕๖๕)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอเลิงนกทามีต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงานโดยพื้นที่นอกเขตชลประทาน มีต้นทุนเป็นเงิน ๔๙๐,๔๙๑ บาท

ตารางที่ ๒๑ แสดงต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงาน ปี ๒๕๖๕ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร

รายการ (ตัวอย่าง)	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ	
			บาท	บาท/ไร่		
ไถดะ	-	-	-	-		
ไถแปร	-	-	-	-		
ไถยกร่อง (กรัมเบอร์)	-	-	๕๐,๓๗๐	๗๓๐		
พันธุ์อ้อยโรงงาน	-	-	๑๕๕๐๙๑	๒,๒๔๘		
ปลูก (รถปลูก)	-	-	๗๙,๒๐๐	๑,๑๔๘		
ยาคุมวัชพืช (๒ ครั้ง)	-	-	๒๘,๐๒๕	๔๐๖		
กลบร่อง	-	-	-	-		
ดายหญ้า	-	-	๑๕,๑๗๕	๒๒๐		
ปุ๋ย ๘๐ กก./ไร่ (๒ ครั้ง)	-	-	๑๕๘,๐๗๐	๒,๒๙๑		
ค่าแรงใส่ปุ๋ย	-	-	๔๕๖๐	๖๖		
ให้น้ำ ๘ ครั้ง/ปี	-	-	-	-		
เก็บเกี่ยวต้นละ ๑๒๐ บาท	-	-	๓๙๒,๖๓๑	๕,๖๙๐		
คืบ ต้นละ ๖๐	-	-	-	-		
บรรทุกต้นละ ๑๒๐ บาท	-	-	-	-		
ค่าบริการ	-	-	๑๖,๗๕๕	๒๔๓		
ค่าเช่า	-	-	๑๕๐,๐๐๐	๒,๑๗๔		
รวม	-	-	๔๙๐,๔๙๑			

(ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอเลิงนกทา พ.ศ.๒๕๖๖)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

การผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกรมีกระจายอยู่ทั่วไปในอำเภอภูทอก พื้นที่ประมาณ ๑๖,๗๓๙.๙๘ ไร่ โดยการจำหน่ายมีทั้งจำหน่ายเป็นอ้อยโรงงานสด และอ้อยโรงงานไฟ โดยจะส่งขายในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ (โรงงานน้ำตาลมิตรภาพสินธุ์) จังหวัดอำนาจเจริญ (โรงงานน้ำตาลมิตรภาพสินธุ์(อำนาจเจริญ)) และจังหวัดมุกดาหาร (โรงงานน้ำตาลสหเรือง)

สำหรับพันธุ์ที่เกษตรกรนิยมปลูก คือ พันธุ์ขอนแก่น ๓ เนื่องจากเป็นพันธุ์อ้อยโรงงานที่มีศักยภาพ ให้ผลผลิตประมาณ ๑๘ - ๒๐ ตันต่อไร่ อีกทั้งยังทนแล้ง ลำใหญ่ แตกกอดี และให้ค่าความหวาน ๑๑ - ๑๓ ซี.ซี.เอส. ขณะที่ราคาอ้อยโรงงานโรงงาน พบว่า โรงงานน้ำตาลรับซื้ออ้อยโรงงานตามราคาอ้อยโรงงานขั้นต้นที่ ๑,๐๗๐ บาท ต่อดันอ้อยโรงงาน ณ ระดับความหวานที่ ๑๐ ซี.ซี.เอส. โดยผลผลิตอ้อยโรงงานฤดูการผลิตปี ๒๕๖๔/๒๕๖๕ มีน้อยกว่าความต้องการของโรงงานน้ำตาล ทำให้เกิดการแย่งซื้ออ้อยโรงงานในบางพื้นที่ จึงนับว่าส่งผลดีต่อเกษตรกรที่สามารถขายผลผลิตได้ในราคาที่สูงขึ้นกว่าปี ๒๕๖๓/๖๔ (ฤดูการผลิตปี ๒๕๖๓/๒๕๖๔ มติรัฐมนตรีกำหนดราคาอ้อยโรงงานขั้นต้นที่ ๙๒๐ บาทต่อดันอ้อยโรงงาน ณ ระดับความหวานที่ ๑๐ ซี.ซี.เอส.) ทั้งนี้ อ้อยโรงงานที่เก็บเกี่ยวเสร็จแล้วจะถูกขนไปขายที่โรงงานและลานรับซื้อ ซึ่งโรงงานจะให้ราคาอ้อยโรงงานสดสูงกว่าอ้อยโรงงานไฟไหม้ และจะจ่ายเงินเพิ่มให้กับเกษตรกรที่ตัดอ้อยโรงงานสด สะอาด และมีคุณภาพ ในส่วนของลานรับซื้อจะให้ราคาอ้อยโรงงานสูงกว่าราคาอ้อยโรงงานขั้นต้นที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ในปีการผลิต ๒๕๖๔/๖๕ ราคาอ้อยโรงงานโรงงานสูงกว่าปีการผลิตที่ผ่านมา ทำให้เกษตรกรในจังหวัดกาฬสินธุ์ เพชรบูรณ์ และนครสวรรค์ มีความพึงพอใจกับราคาที่ได้รับ อย่างไรก็ตาม จากการลงพื้นที่ของสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร ของ สศก. พบว่า ปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย ยากำจัดวัชพืช และยาปราบศัตรูพืช มีการปรับขึ้นราคาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการขาดแคลนแรงงานตัดอ้อยโรงงานเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ ซึ่งอาจทำให้เกษตรกรที่จะลงทุนปลูกอ้อยโรงงานใหม่ในฤดูการผลิตนี้ มีต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นตามไปด้วย

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๒๒ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
๑. ด้านพื้นที่และทรัพยากร การเกษตร ๑ ทรัพยากรดิน	- สภาพดินส่วนมากขาดความอุดมสมบูรณ์ โดยเป็นดินทรายจัด เป็นส่วนใหญ่ - ดินขาดความอุดมสมบูรณ์และมีสารพิษตกค้าง	๑. ส่งเสริมใส่ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมักอัตรา ๑-๒ ตันต่อไร่ ไกล่กลบตอซังพืชลงดิน ได้แก่ ฟางหรือตอซังข้าว ต้นข้าวโพด หรือเศษพืชตระกูลถั่ว ในช่วงการเตรียมดิน ไกล่กลบพืชปุ๋ยสด จากพืชตระกูลถั่ว ๒. ส่งเสริมให้เกษตรกรอนุรักษ์ดินและน้ำมากขึ้น	อำเภอเลิงนกทา	มาก
๒. ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๑. ขาดความรู้ทางวิชาการ ๒. ไม่มีที่ดินทำกิน ๓. แหล่งน้ำไม่เพียงพอทำการเกษตร ๔. ราคาผลผลิตตกต่ำ ๕. ภัยธรรมชาติ ๖. ขาดเงินทุน ๗. โรคและศัตรูพืชระบาด ๘. การบูรณาการองค์ความรู้	๑. น้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้งไม่เพียงพอเนื่องจากแหล่งน้ำไม่สามารถกักเก็บน้ำได้นาน ๒. ประชาชนส่วนใหญ่มีความยากจน การออมมีน้อยและมีหนี้สินมาก รวมทั้งเกษตรกรบางส่วนไม่มีที่ทำกิน ๓. ตลาดสินค้าการเกษตรยังไม่มีประสิทธิภาพและการตลาดในลักษณะต่างๆ ยังไม่ชัดเจน ๔. เทคโนโลยีมาใช้ในการผลิิตการเกษตรยังมีน้อย ๕. ราคาผลผลิตทางการเกษตรไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับกลไกตลาดกลางของประเทศ ๖. ห่างไกลเมือง ทำให้ต้นทุนการขนส่งสูง ๗. โรคแมลงศัตรูพืชเข้าทำลายผลผลิตทางการเกษตร	๑. มุ่งเน้นให้เกิดการผสมผสานกิจกรรม/โครงการของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จังหวัด และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ลงสู่พื้นที่ในลักษณะของการบูรณาการ โดยจะต้องสอดคล้องกับปัญหาและตรงกับความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกร รวมทั้งไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกันและกัน ๒. มุ่งเน้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้โดยมีเกษตรกรและชุมชนเป็นศูนย์กลาง และชุมชนจะต้องเป็นผู้คิด ผู้ทำ และผู้ประเมินผลการกระทำด้วยตนเองทุกขั้นตอน ๓. มุ่งเน้นให้ชุมชนมีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง มีการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ถูกต้องและเหมาะสม (GAP) ไม่ทำลายทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และมีความสามารถในการพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน ๔. นโยบายโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ของรัฐบาลมีส่วนสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของอำเภอ ๕. ผลักดันผลผลิตทางการเกษตรที่ปลอดภัย และเกษตรอินทรีย์เป็นที่ต้องการของตลาดในประเทศ รวมทั้งนโยบายครัวไทยสู่ครัวโลก ๖. ส่งเสริมให้ปลูกพืชใช้น้ำน้อยในช่วงหน้าแล้ง	อำเภอเลิงนกทา	มาก
๓ ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ๑. ขาดเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ ๒. ขาดมาตรฐานการรับรองคุณภาพ ๓. ผลผลิตไม่ต่อเนื่อง ๔. ขาดองค์ความรู้ ๕. ขาดแหล่งเงินทุน	๑. แรงงานส่วนใหญ่ขาดทักษะและขาดวินัย ๒. การอพยพแรงงานหลังการเก็บเกี่ยว ๓. น้ำมันเชื้อเพลิงมีราคาสูง รวมทั้งจะส่งผลให้เกิดปัญหา มีการปลูกพืชเพื่อแปรรูปเป็นพลังงานทดแทน ไปยังพื้นที่ปลูกพืชอาหาร เกิดอาหารแพงขึ้นมาได้	๑. นโยบายสนับสนุนกองทุนหมู่บ้านและ OTOP ๒. สนับสนุนการรวมกลุ่มจัดตั้งวิสาหกิจ ขอสินเชื่อเพื่อพัฒนาสินค้า ๓. สนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF ๔. แนะนำให้ปลูกพืชให้ได้คุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด ๕. จัดการอบรมให้เกษตรกรสามารถเรียนรู้และพัฒนาสินค้าให้สามารถได้การรับรองคุณภาพ	อำเภอเลิงนกทา	มาก

๓. การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของอำเภอเลิงนกทา

ตารางที่ ๒๓ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

ปัจจัยภายใน ภายนอก	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
	๑. มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ๒. มีโรงงานน้ำตาลอยู่ในพื้นที่ ๓. มีแหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรรัศมีศรีเทพ ๔. เกษตรกรมีการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้กับการทำการเกษตร	๑. แหล่งน้ำไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร ๒. ขาดแรงงานด้านการเกษตร ๓. ขาดความรู้ทางวิชาการ ๔. ต้นทุนทางการเกษตรสูง ๕. ขาดเงินทุน ๖. ขาดการพัฒนาคุณภาพสินค้า (brand)
โอกาส (O)	กลยุทธ์เชิงรุก (SO)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)
๑. มีแหล่งเงินทุนสนับสนุน ๒. การคมนาคมสะดวก ๓. องค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีมีให้เลือกหลากหลาย	๑. ส่งเสริมการทำการเกษตรเชิงท่องเที่ยว (S๑+O๒) ๒. ส่งเสริมการปลูกพืชปลอดภัย (S๓+O๑)	๑. สนับสนุนการรวมกลุ่มจัดตั้งวิสาหกิจ ขอสินเชื่อเพื่อพัฒนาสินค้า (W๑+O๑) ๒. สนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF (W๒+O๓)
อุปสรรค (T)	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT)
๑. ไม่มีที่ดินทำกิน ๒. ภัยธรรมชาติ ๓. โรคและแมลงศัตรูพืชระบาด ๔. ภาระหนี้สิน	๑. แนะนำให้ปลูกพืชให้ได้คุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด (S๓+T๓) ๒. แนะนำการปลูกพืชนอกฤดู (S๔+T๒)	๑. รณรงค์การใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้เคมี (W๔+T๓) ๒. ส่งเสริมให้ปลูกพืชใช้น้ำน้อยในช่วงหน้าแล้ง (W๑+T๒)

กำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

- ๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
- ๑.๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง
- ๑.๓ ส่งเสริมการทำการเกษตรเชิงท่องเที่ยว
- ๑.๔ อาสาสมัครและเกษตรกรต้นแบบ
- ๑.๕ ส่งเสริมการปลูกพืชปลอดภัย
- ๑.๖ การจัดรูปที่ดินในพื้นที่ไม่เหมาะสม

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- ๒.๑ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการผลิตพืชอาหารปลอดภัย
- ๒.๒ ลดต้นทุนการผลิต
- ๒.๓ ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
- ๒.๔ ส่งเสริมการปลูกพืชตามระบบเกษตร
- ๒.๕ สนับสนุนการรวมกลุ่มจัดตั้งวิสาหกิจ ขอสินเชื่อเพื่อพัฒนาสินค้า
- ๒.๖ สนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ YSF

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

- ๓.๑ ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน
- ๓.๒ แนะนำให้ปลูกพืชให้ได้คุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด
- ๓.๓ แนะนำการปลูกพืชนอกฤดู

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

- ๔.๑ ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้
- ๔.๒ บริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ
- ๔.๓ รณรงค์การใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้เคมี
- ๔.๔ ส่งเสริมให้ปลูกพืชใช้น้ำน้อยในช่วงหน้าแล้ง